

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ ЗЗСО В СЕРВІСІ ПРОЄКТНОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ «УНІВЕРСАЛ-ОНЛАЙН»

Валерій Киричук
доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри психології управління
ДЗВО "Університет менеджменту освіти"
НАПН України

Вступ. Досягнення стратегічних цілей, визначених Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року потребує створення інноваційної освітньої системи для закладів середньої освіти де буде забезпечено всебічний розвиток особистості дитини шкільного віку, що визначена метою освіти в Законі України «Про освіту».

У співпраці з групою вчених, педагогів, психологів НАПН України та медиків НАМ України розроблено та практично апробовано у двох всеукраїнських експериментах особистісно-розвивальну систему всебічного розвитку учнів закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО).

Метою освітньої системи є особистісний, соціальний розвиток та збереження здоров'я дітей шкільного віку.

Особистісно-розвивальну систему (ОРС) автоматизовано в спеціально створеній комп'ютерній програмі – хмарному сервісі проєктного управління освітнім процесом «Універсал-онлайн».

Сервіс створений на основі дев'яти авторських психолого-педагогічних технологій, які в цілісній системі утворюють три взаємозалежні і взаємодоповнюючі блоки: **цілепокладання, проєктування, розвиток.**

У першому блоці сервісу в технологічних модулях «діагностика», «аналіз», «конструювання» здійснюється цілеспрямування освітнього процесу, **для цього:**

- в технологічному модулі сервісу «*діагностика*» проводиться комплексна соціально-психолого-педагогічна діагностика учасників освітнього середовища в онлайн-режимі (учнів, батьків, педагогів) та заносяться дані за медичними показниками.

Орієнтовний час на створення списків, надання логінів і паролів учасникам освітнього середовища та їх опитування (вісім діагностичних методик) 2-3 робочі дні: учні - 6 методик, 45 хв., класний керівник - 1 методика, 15 хв., батьки - 1 методика 15-20 хв., медсестра (занесення даних в сервіс учнів одного класного колективу, - 9 показників) 10-20 хв.

Результат: таблиці, графіки, діаграми, матриці по учнівських колективам закладу;

- в технологічному модулі сервісу «*аналіз*» за результатами комплексної діагностики здійснюється систематизація проблем та потенційних можливостей особистісного розвитку учнів на індивідуальні, групові, колективні, масові та проводиться їх диференціація за чотирма сферами розвитку (фізична, психічна, соціальна, духовна).

Орієнтовний час на аналіз результатів комплексної діагностики 1-2 год., створення рекомендацій на учня і учнівський колектив 2-3 хв.

Результат: автоматично створюються психолого-педагогічні рекомендації на кожного учня та учнівські колективи для всіх учасників освітнього середовища (7 ст.) та зведені таблиці і діаграми, статистичні звіти по класних колективах і ЗСО в цілому;

- в технологічному модулі сервісу «*конструювання*» на основі системного аналізу і причинно-наслідкових зв'язків за виявленими проблемами і потенційними можливостями особистісного розвитку учня (з врахуванням факторної ваги за віковими і статевими особливостями розвитку дітей шкільного віку) конструюються в автоматичному і творчому режимі роботи сервісу виховні

завдання для ЗСО та тактичні задачі особистісного розвитку учнів класного колективу (індивідуальні, групові, колективні).

Орієнтовний час на створення виховних завдань для ЗСО та задач особистісного розвитку учнів класного колективу в автоматичному режимі роботи сервісу 1-2 хв., в творчому 5-10 хв.

Результат: завдання виховні закладу на навчальний рік, задачі особистісного розвитку учнів класних колективів на семестр (індивідуальні, групові, колективні), візитні картки на учнівські колективи та ЗСО в цілому, списки учнів за соціальними станами, проблемами та потенційними можливостями.

У другому блоці сервісу в технологічних модулях «програмування», «моделювання», «планування» здійснюється моделювання сюжетної лінії освітніх проєктів та проводиться проєктування проблемно-цільового змісту в планах роботи закладу та педагогічних працівників, **для цього:**

- в технологічному модулі сервісу «**програмування**» створено банк інформаційний банк де знаходяться освітні програми та демонстраційні освітні проєкти для ЗСО, а також алгоритми демонстраційних графічних сіток за напрямками роботи ЗСО, психологічної служби, класних керівників та вчителів-предметників.

Орієнтовний час: збереження програми або проєкту в банку сервісі 1-2 хв, створення алгоритмів граф-сіток 10 -15 хв.

Результат: банк освітніх програм і демонстраційних проєктів в сервісі, що постійно поповнюється. Графічні сітки для ЗСО, вчителів-предметників, класних керівників, працівників психологічної служби;

- в технологічному модулі сервісу «**моделювання**» на основі освітніх програм і демонстраційних проєктів, що знаходяться в сервісі з метою реалізації виховних завдань ЗСО та задач особистісного розвитку учнів класних колективів, створюються освітні проєкти для учасників освітнього процесу.

Орієнтовний час створення цільових і проблемних проєктів з проблемно-цільовим змістом для ЗСО 2-3 год. (при умові одночасної роботи педагогічних працівників в творчих групах), освітнього проєкту вчителя-предметника 15-20 хв., виховного проєкту класного керівника 15 хв., корекційно-розвивального проєкту працівника психологічної служби 20 хв.

Результат: навчальні, виховні, корекційні проєкти з проблемно-цільовим змістом для всіх учасників освітнього середовища;

- в технологічному модулі сервісу «**планування**» на реалізацію освітніх проєктів в процесі їх проєктування на алгоритми граф-сітки за основними напрямками роботи та підрозділами створюються в трьох вимірній проєкції сім типів і сотні видів планів роботи ЗСО та по три типи планів для педагогічних працівників.

Час на створення планів реалізації проєктів ЗСО 2-3 години (при умові одночасної роботи мобільних творчих груп педагогів), календарно-тематичного плану вчителя-предметника в одному класі 2-3 хв., виховного плану класного керівника 30-45 хв., плану роботи працівника психологічної служби 40-50 хв.

Результат: сім типів і сотні видів планів роботи ЗСО, а саме: графічний план (системний аналіз за семестрами), проєктно-модульний (за проблемами і цілями), системно-комплексний (за напрямками і видами роботи), календарні (за конкретно визначеними термінами), за підрозділами (біля 400 видів ЗСО), індивідуальні (на кожного педагогічного працівника, батьківського комітету,

учнів системи самоврядування тощо) помісячні (графічні за напрямками роботи), а також по три типи планів роботи вчителів-предметників, класних керівників, працівників психологічної служби (графічні, системно-комплексні, календарні).

У третьому блоці сервісу в технологічних модулях «творення», «реалізація», «моніторинг» здійснюється проектування особистісно-розвивального освітнього змісту в сценаріях занять, визначається ефективність та результативність освітнього процесу, **для цього:**

- в технологічному модулі сервісу «*творення*» за допомогою наявного у сервісі конструктора сценаріїв на реалізацію задач особистісного розвитку учнів та завдань етапів міні-модульності (модульної освітньої системи) проектується особистісно-розвивальний зміст в сценаріях уроків та виховних заходах.

Час на створення сценарію уроку вчителем-предметником 15-25 хв., виховного системного заходу класним керівником або вихователем 10-15 хв., корекційно-розвивального тренінгу працівником психологічної служби 15 хв.

Результат: сценарії уроків з презентаціями для вчителів-предметників, системні виховні заходи для класних керівників та вихователів, сценарії занять та корекційно-розвивальні тренінги для працівників психологічної служби з особистісно-розвивальним змістом;

- в технологічному модулі сервісу «*реалізація*» визначається ефективність освітньої діяльності педагогічних працівників та педагогічного колективу закладу в цілому за конкретно визначеними термінами.

Орієнтовний час на проведення самоаналізу уроку і виховного заходу педагогічним працівником або експертиза аналізу уроку, виховного системного заходу адміністрацією закладу 3-5 хв.

Результат: протоколи ефективності уроків та виховних системних заходів з оцінкою ефективності реалізації особистісно-розвивального змісту та задач особистісного розвитку учнів в діяльності конкретного педагогічного працівника (3 ст. тексту);

- в технологічному модулі сервісу «*моніторинг*» здійснюється системний динамічний аналіз результатів особистісного розвитку кожного учня, класного колективу, учнів ЗСО в цілому (діагностичні зрізи кожний семестр протягом всього навчання учня в закладі).

Орієнтовний час на аналіз результатів особистісного розвитку кожного учня 10-15 хв., учнівського колективу (групи) 15-20 хв., закладу 1 -2 год.

Результат: порівняльні таблиці, діаграми, графіки за критеріями і показниками особистісного розвитку учнів класного колективу та закладу в цілому.

Додаткові функції сервісу:

- створення статистичні звіти у формі таблиць, графіків, діаграм, матриць (більше 500 варіантів вибірок), списки учнів за медичними діагнозами (420 діагнозів МКХ10 та за соціальними станами (більше 100) тощо;

- складання списків учнів за визначеними індикаторами ознак булінгу у прихованій та початковій фазах реалізації, прогнозування девіантної поведінки за визначеними конкретними індикаторами тощо;

- проведення аналізу впливу фізичного стану (включаючи медичні аспекти) на психосоціальний та особистісний розвиток кожного учня;

- здійснення методичного супроводу педагогічних працівників та всіх учасників освітнього середовища ЗСО в онлайн-режимі тощо.

Аналіз моніторингу особистісного та соціального розвитку учнів, що проводиться у більше ніж триста ЗСО в чотирнадцяти регіонах України підтверджує достатньо високу ефективність інноваційної особистісно-розвивальної системи, що знаходиться в сервісі «Універсал-онлайн», а саме:

- в соціальному розвитку учнів підвищується інтеграція класних керівників в учнівських колективах, в середньому на 43%, здійснюється стимулювання життєвої активності вихованців за основними групами видів діяльності, особливо: в соціально-комунікативній – на 74%, в навчально-пізнавальній – на 43%, в громадсько-корисній – на 41 %, в національно-громадянській – на 20% тощо;

- в особистісному розвитку – значно зменшується кількість наступних категорій учнів в класних колективах: ізольованих – на 56%, відторгнених – на 68%. Підвищується соціальний статус учнів в класних колективах на 32 %;

- в психосоціальному розвитку – знижується тривожність на 34%, імпульсивність на 27%, схильність до нечесної поведінки на 43%, агресивність на 27%, невпевненість на 26%, замкненість на 13%, асоціальність на 23%;

- в духовному розвитку відмічаються позитивні зміни, особливо з питань формування ціннісних пріоритетів учнів: «Я і здоров'я» на 34%, «Я і навчання» на 29%, «Я і праця» на 16%, «Я і громадські доручення» на 12%, «Я і Україна» на 14%, «Я і моральні цінності» на 21%.

Висновки.

1. Інноваційна ОРС, що автоматизована в хмарному сервісі проєктного управління освітнім процесом "Універсал-онлайн" є апробованим дієвим психолого-педагогічним інструментом для реалізації прийнятого Закону України «Про освіту» та досягнення стратегічних цілей, визначених Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року.
2. Основною підставою для впровадження даної системи за допомогою хмарного сервісу в ЗСО України є позитивні рішення Президії НАПН України, успішне проведення двох всеукраїнських експериментів (2001-2007р.) і (2007-2013р.) згідно наказів МОН України та аналіз результатів вже другого етапу третього всеукраїнського експерименту (2018-2023р.).
3. Впровадження ОРС в управлінні системи освіти з широким використанням хмарного сервісу «Універсал-онлайн» у взаємодії учасників освітнього середовища суттєво підвищує ефективність освітнього процесу ЗСО та дозволяє значно економити робочий час педагогічних працівників, фінансові і людські ресурси.

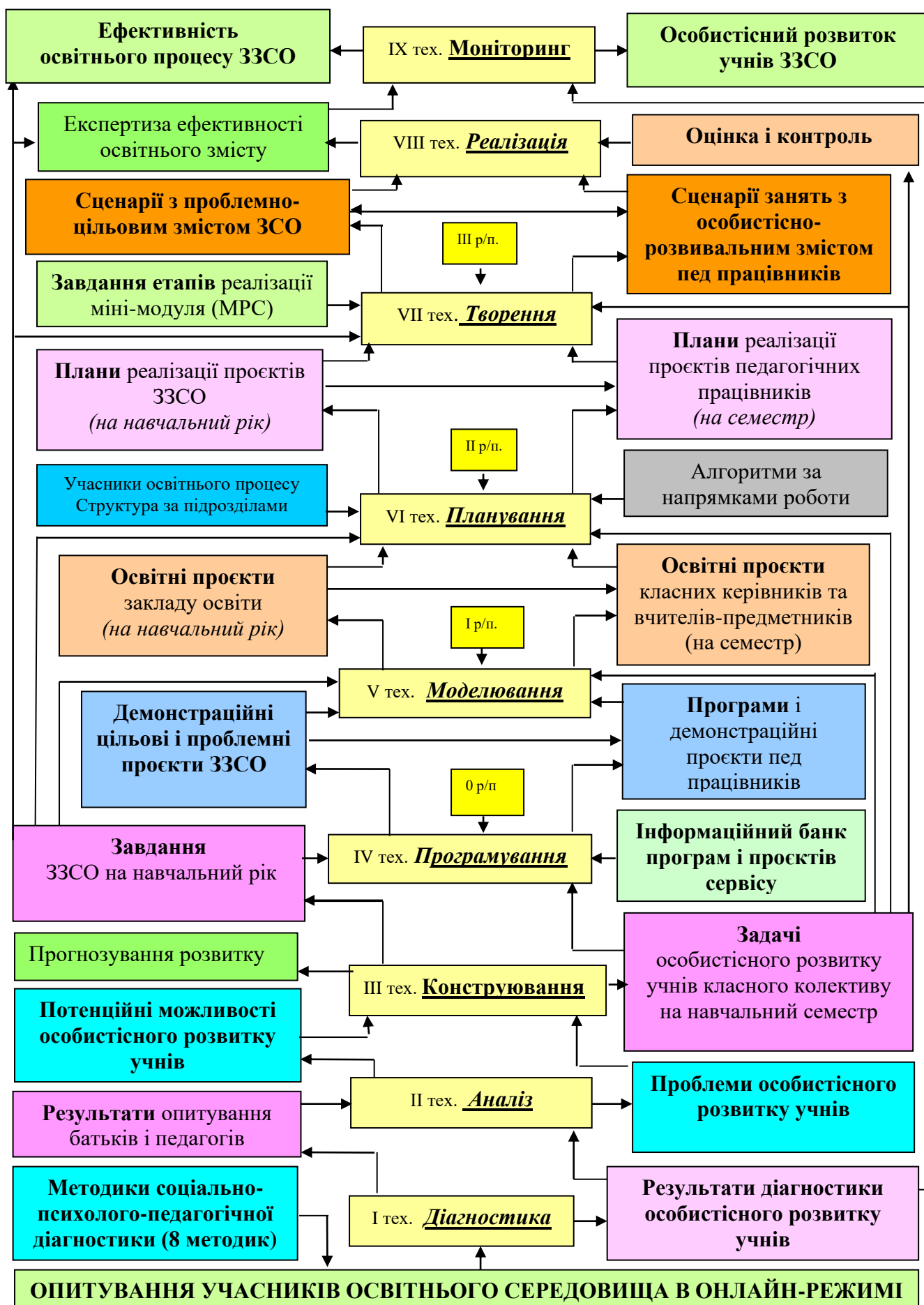
Валерій Киричук доцент кафедри психології управління ЦПО ДЗВО "Університет менеджменту освіти» НАПН України, провідний науковий співробітник Інституту обдарована дитина НАПН України, кандидат педагогічних наук

Сервіс: [http:// universal-school.com](http://universal-school.com)

Сайт сервісу: www.universal-online.org

Т: [+38\(066\) 6-24-161](tel:+38066624161), kyrichuk@ukr.net

МОДЕЛЬ ОСОБИСТІСНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ СИСТЕМИ В ХМАРНОМУ СЕРВІСІ
«УНІВЕРСАЛ-ОНЛАЙН»

Умовні позначення: рівні проектування освітнього контенту

р/п

I. Технологічний модуль сервісу «Діагностика»

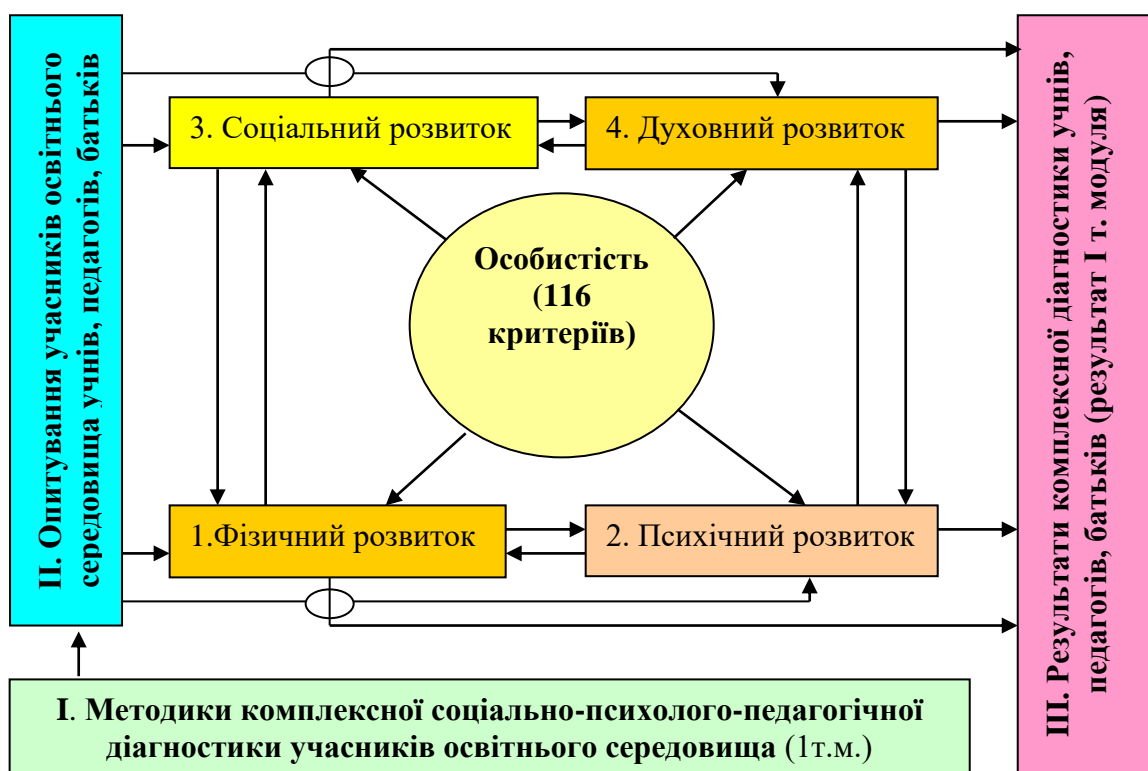

Рис 1.1 Структурно-компонентна модель комплексної соціально-психолого-педагогічної діагностики особистісного розвитку учнів.

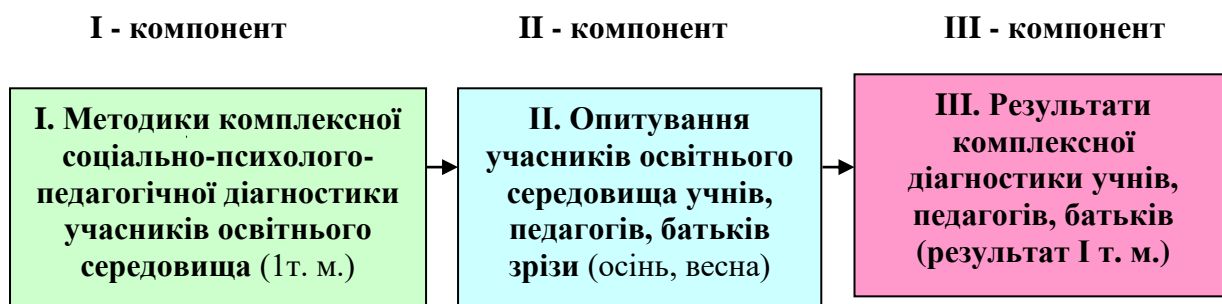

Рис. 1.2 Системоутворюючі компоненти технологічного модуля «Діагностика».

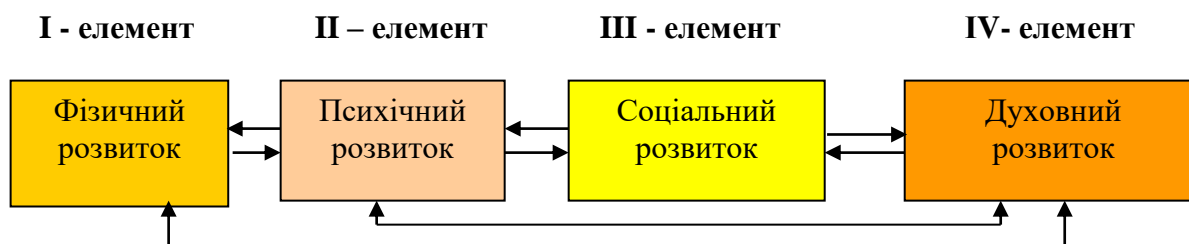

Рис. 1.3 Структурні елементи технологічного модуля «Діагностика».

II. Технологічний модуль сервісу «Аналіз»

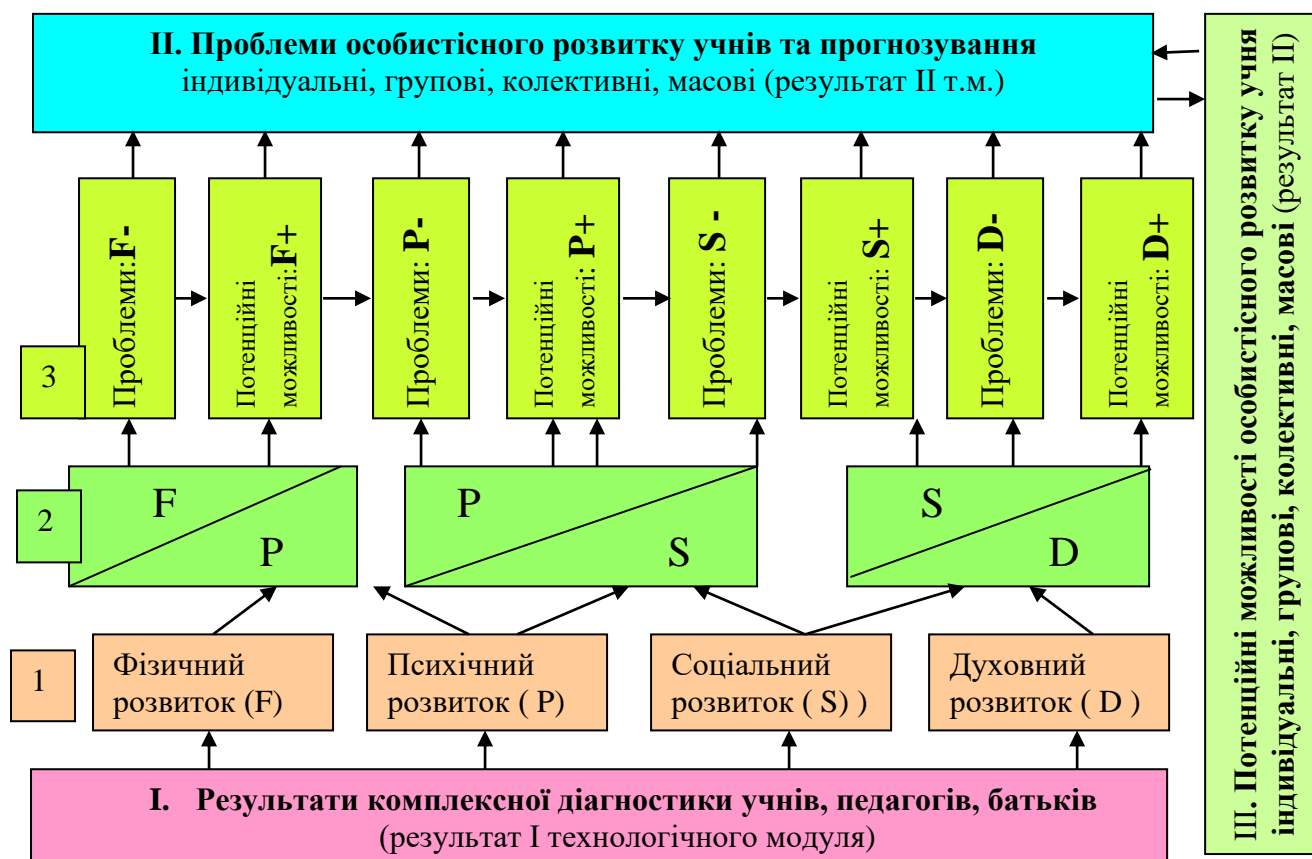

Рис. 2.1 Структурно-компонентна модель системного аналізу особистісного розвитку учнів за результатами діагностики учасників освітнього середовища

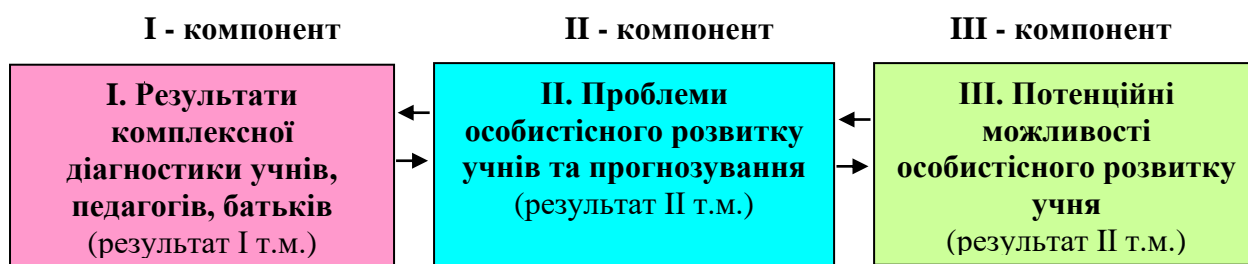

Рис. 2.2 Системоутворюючі компоненти технологічного модуля «Аналіз»

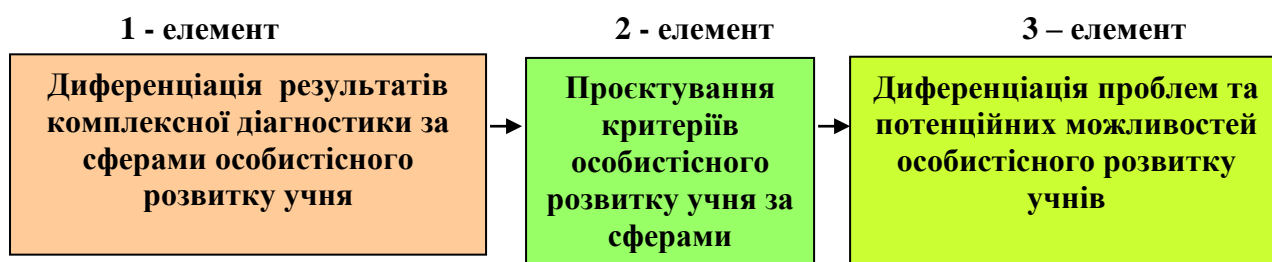

Рис. 2.3 Структурні елементи технологічного модуля «Аналіз»

III. Технологічний модуль сервісу «Конструювання»

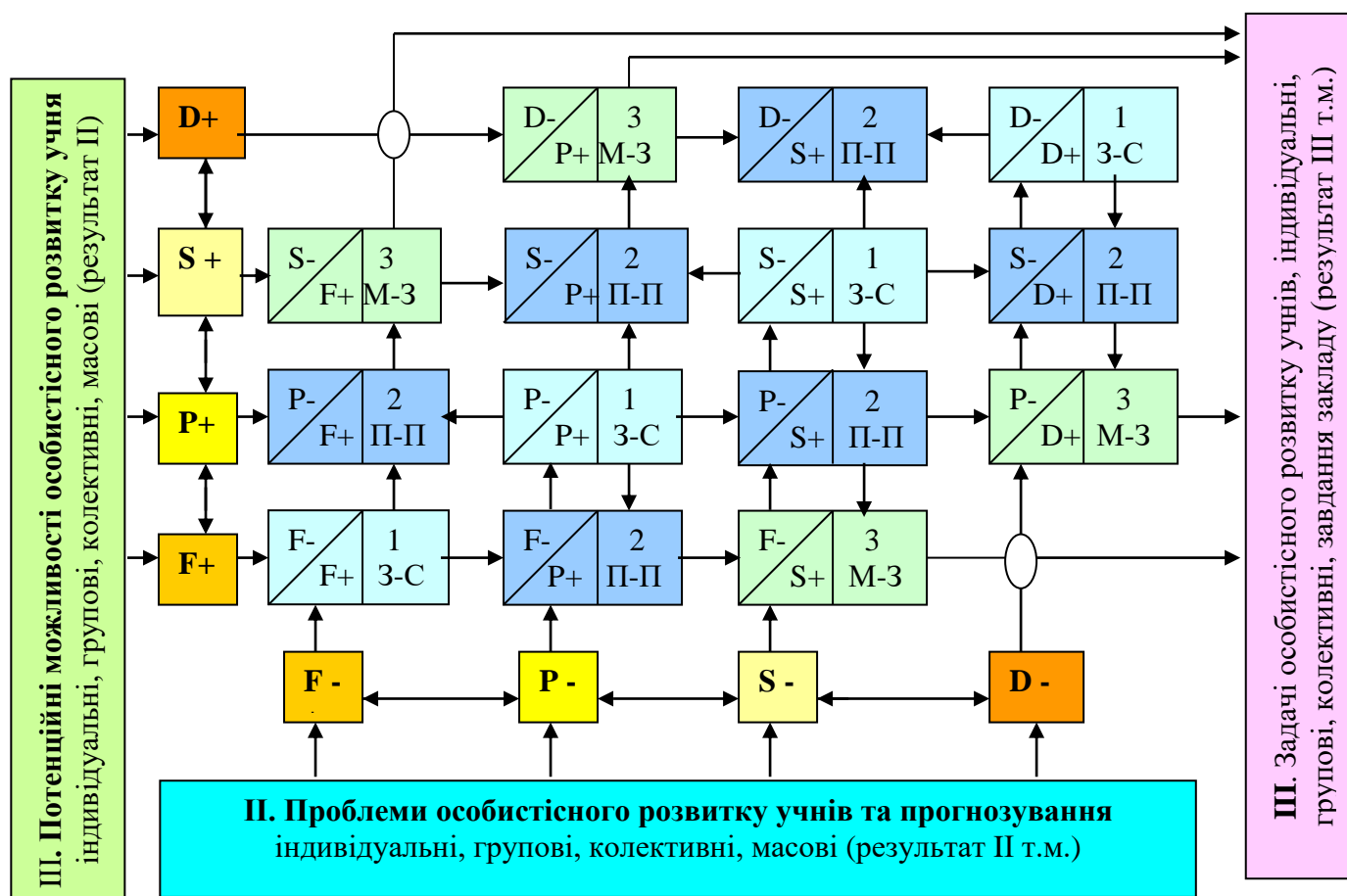

Рис. 3.1 Структурно-компонентна модель конструювання тактичних задач особистісного розвитку учнів в класах (групах) та проблемних завдань закладу.

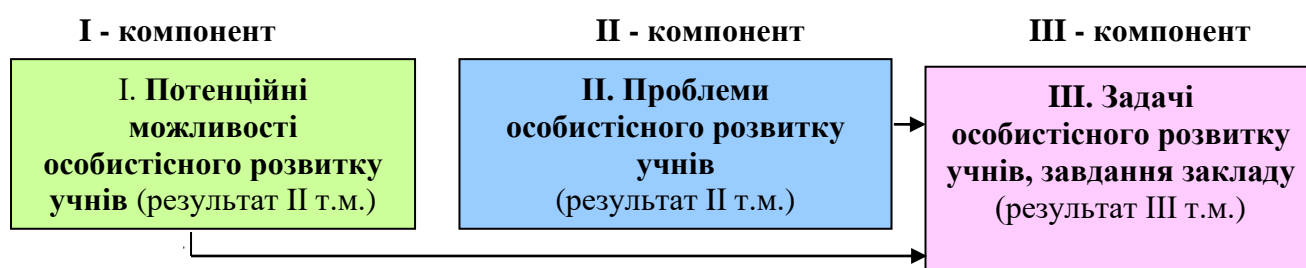

Рис. 3.2. Системоутворюючі компоненти технологічного модуля «Конструювання»

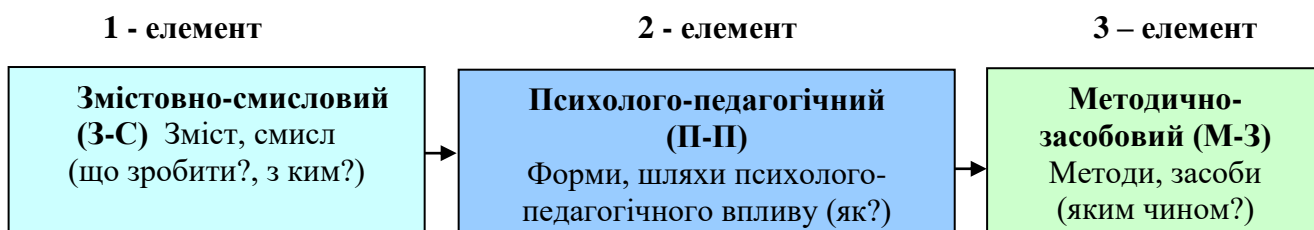

Рис. 3.3 Структурні елементи технологічного модуля «Конструювання»

IV. Технологічний модуль сервісу «Програмування»

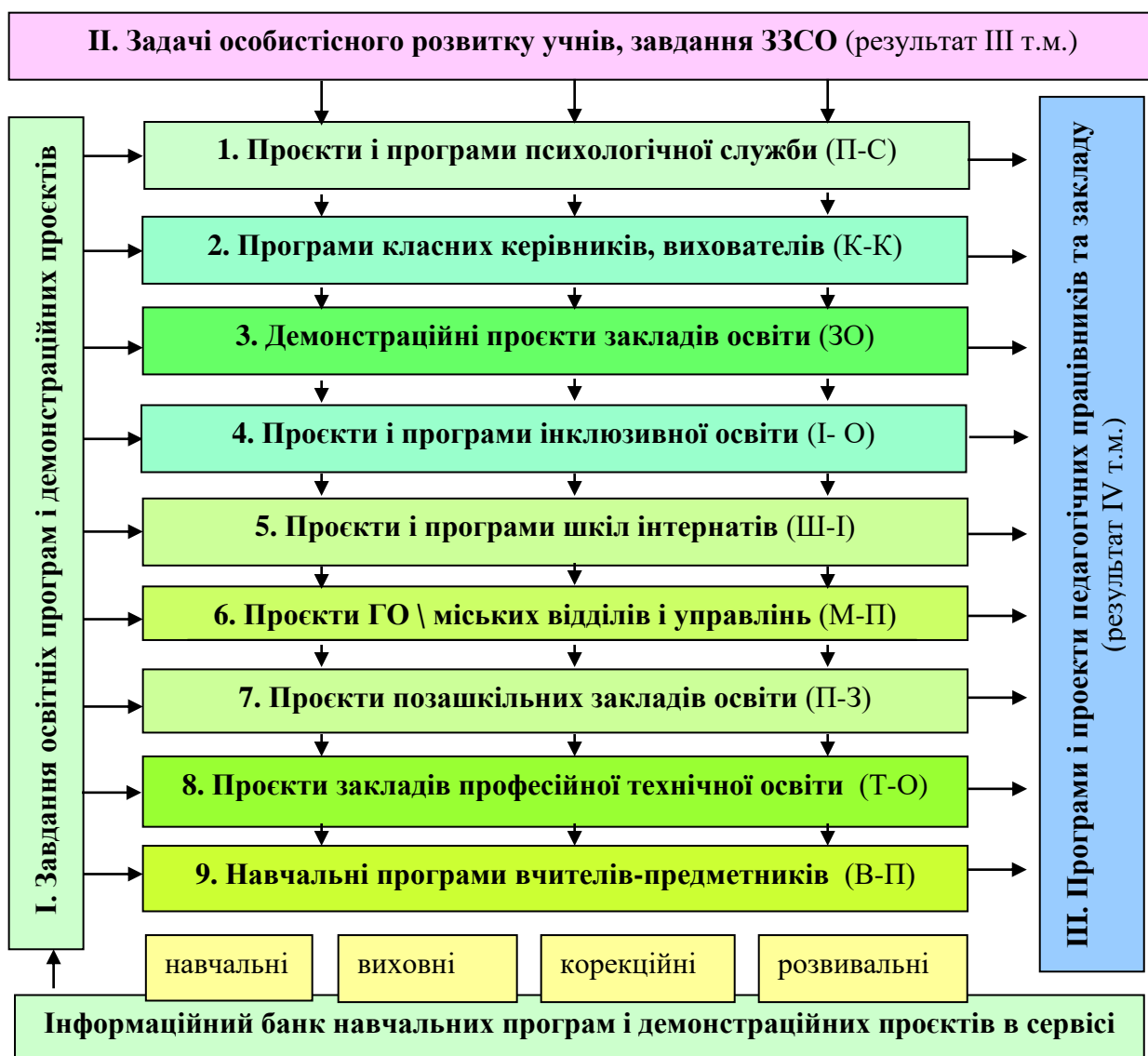

Рис. 4.1. Структурно-компонентна модель програмування освітніх програм з предметно-орієнтованим змістом (0 рівень проєктування освітнього змісту).

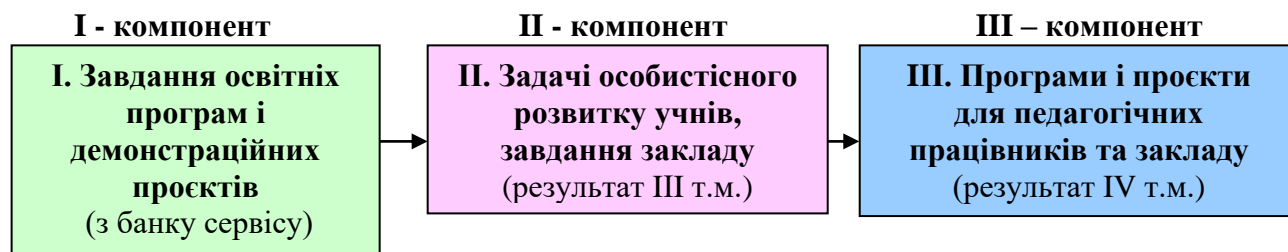

Рис. 4.2. Системоутворюючі компоненти технологічного модуля «Програмування»

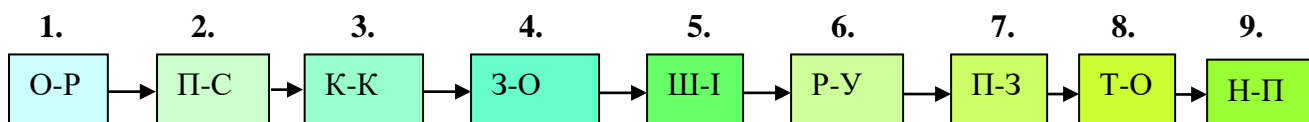

Рис. 4.3. Структурні елементи технологічного модуля «Програмування»

V. Технологічний модуль сервісу «Моделювання»

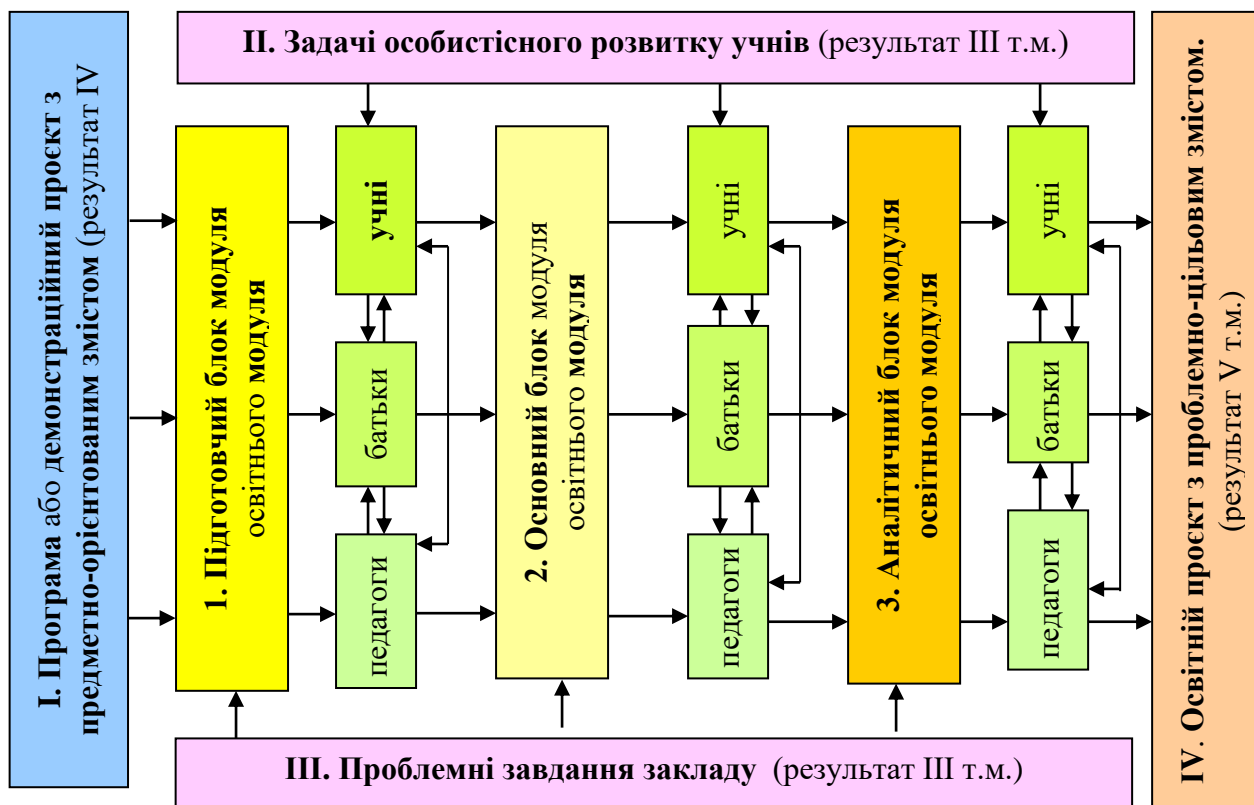

Рис. 5.1. Структурно-компонентна модель моделювання сюжетної лінії освітніх проєктів з проблемно-цільовим змістом. (I рівень проєктування освітнього змісту).

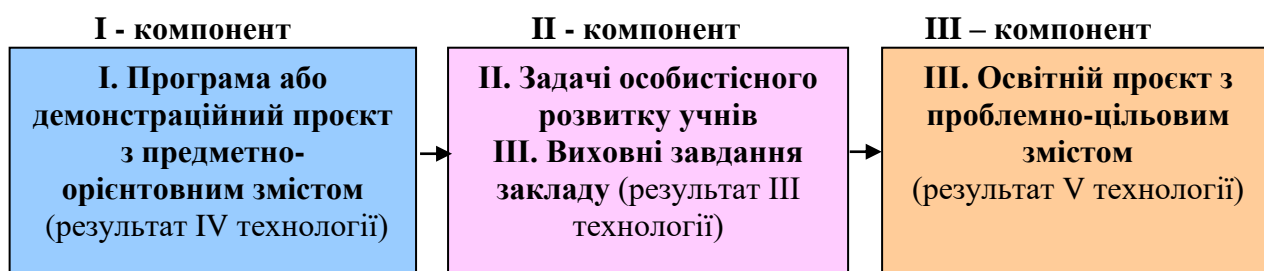

Рис. 5.2. Системоутворюючі компоненти технологічного модуля «Моделювання».

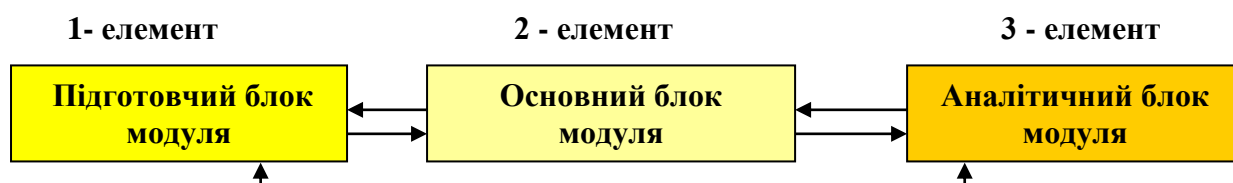

Рис. 5.3. Структурні елементи технологічного модуля «Моделювання».

VI. Технологічний модуль сервісу «Планування»

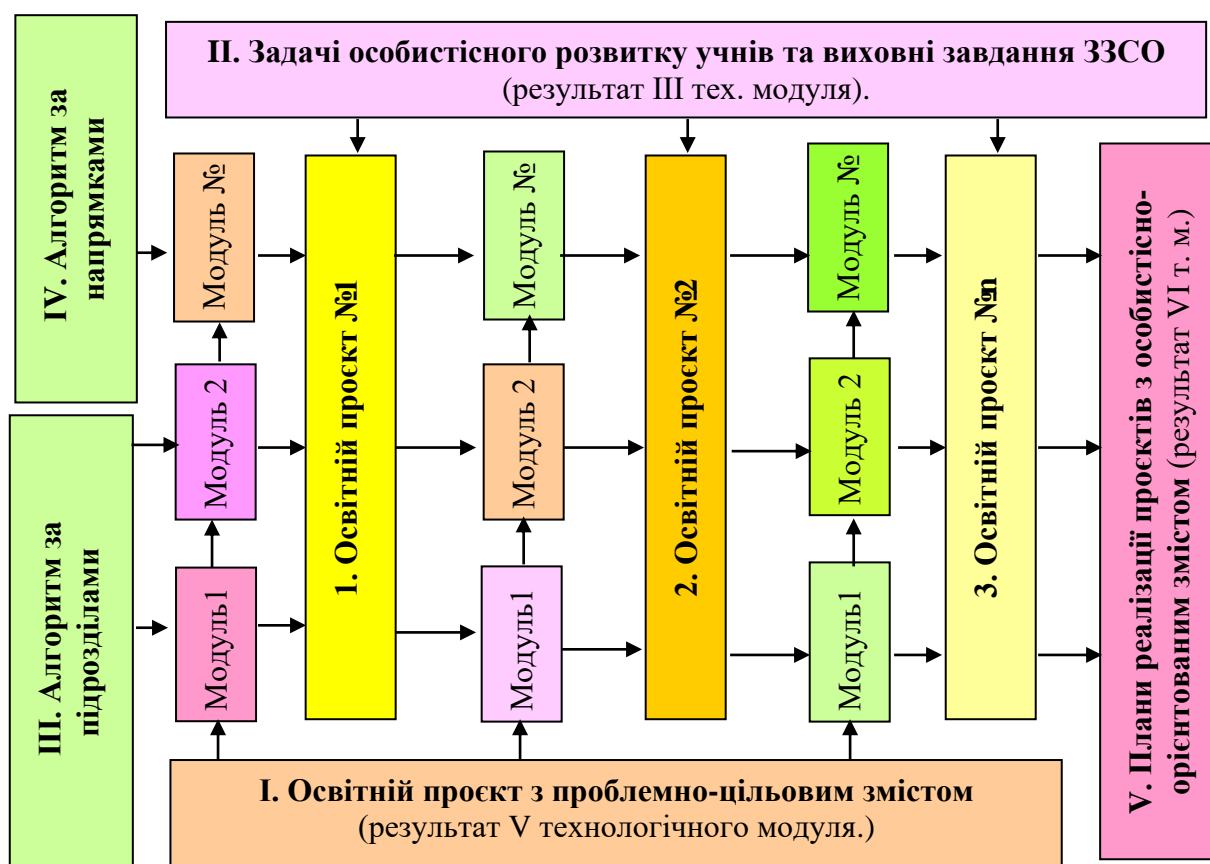

Рис. 6.1. Структурно-компонентна модель планування реалізації проєктів з особистісно-орієнтованим змістом (II рівень проєктування освітнього змісту).

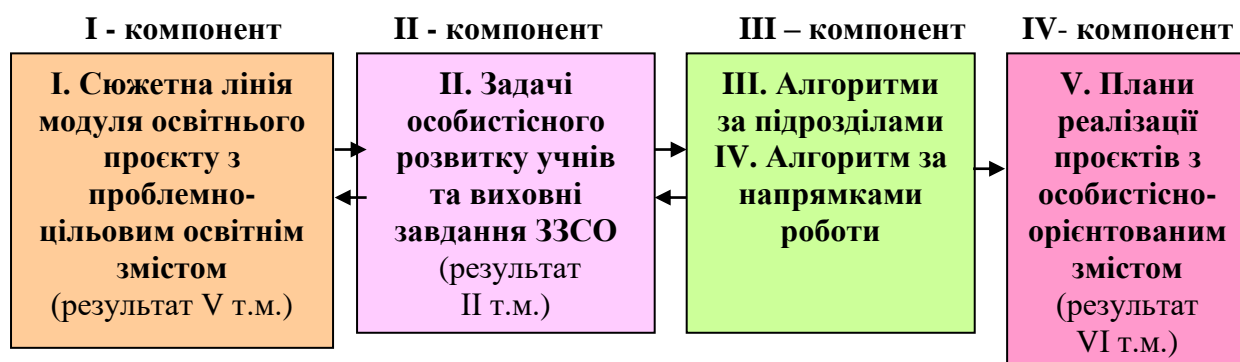

Рис. 6.2. Системоутворюючі компоненти технологічного модуля «Планування».

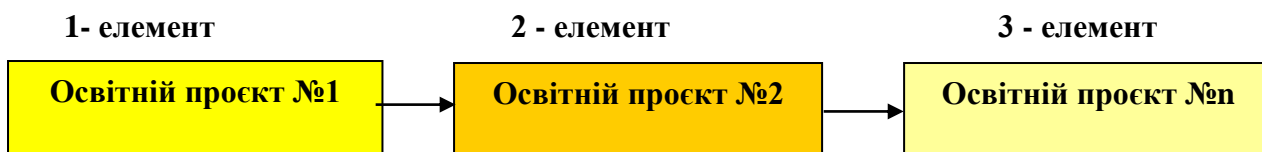

Рис. 6.3. Структурні елементи технологічного модуля «Планування».

VII. Технологічний модуль сервісу «Творення»

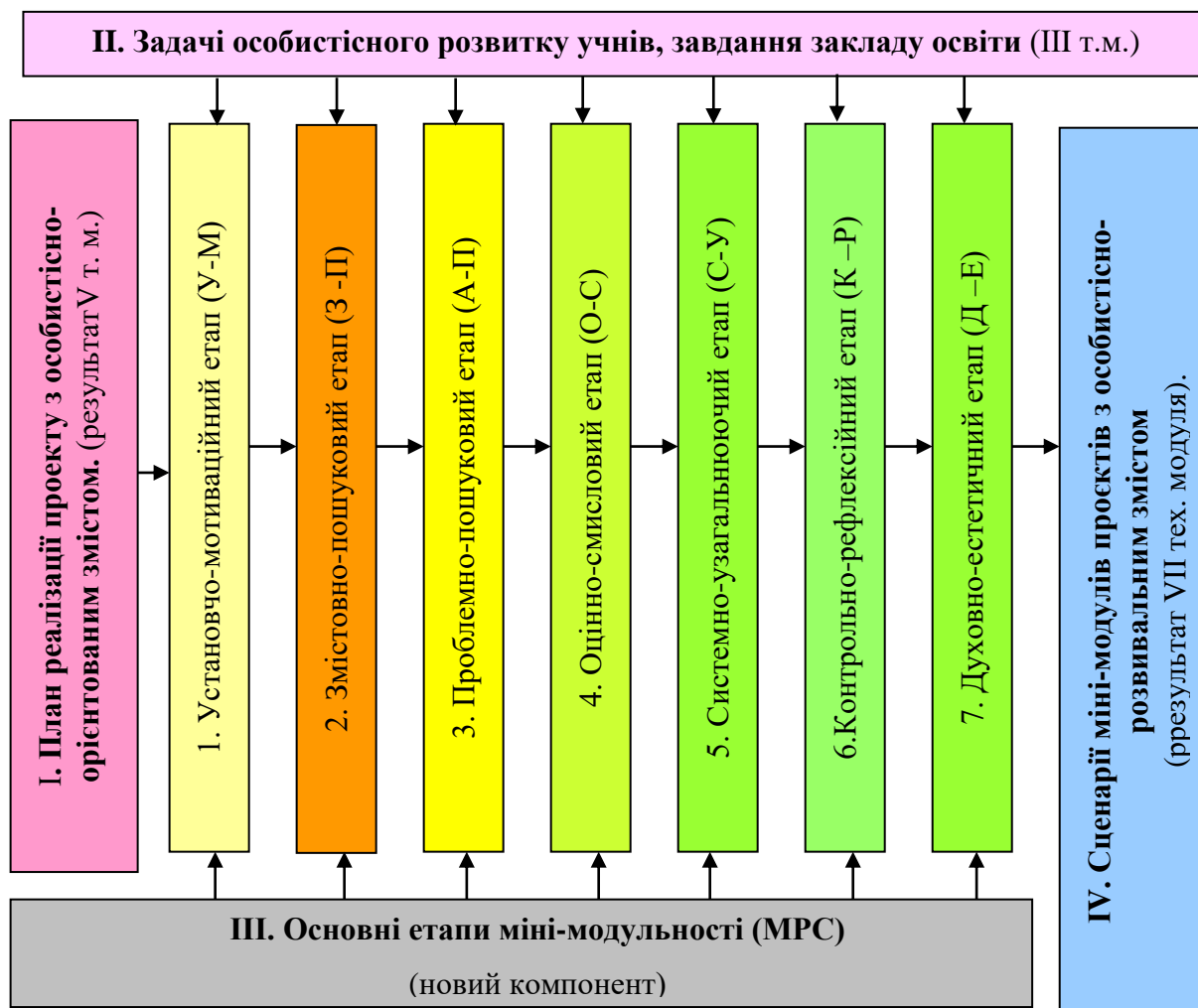

Рис. 7.1. Структурно-компонентна модель творення сценаріїв міні-модулів з особистісно-розвивальним освітнім змістом. (III рівень проєктування освітнього змісту).

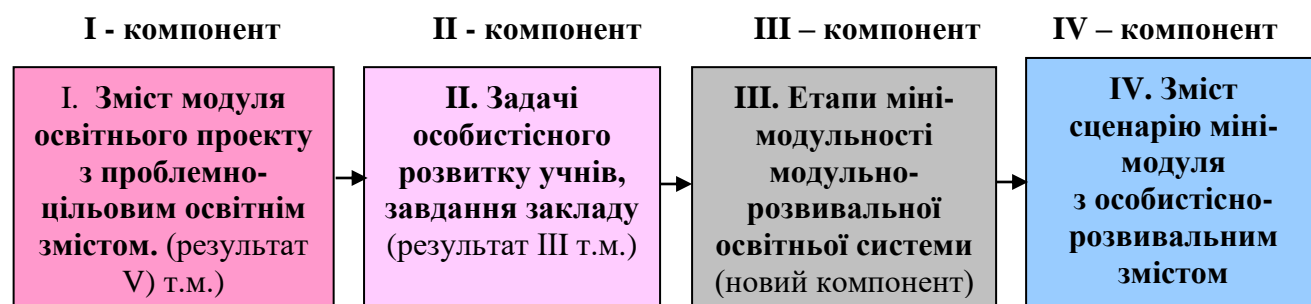

Рис. 7.2. Системоутворюючі елементи технологічного модуля «Творення».

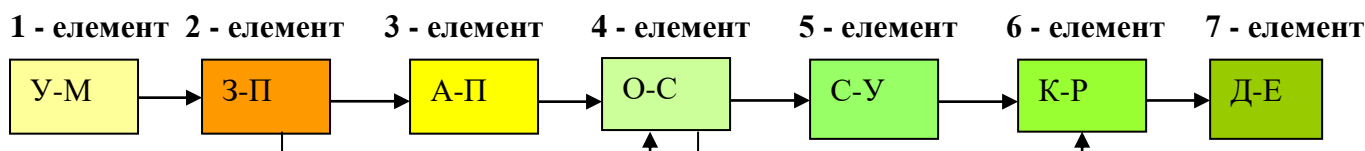

Рис. 7.3. Основні структурні елементи технологічного модуля «Творення».

VIII. Технологічний модуль сервісу «Реалізація»

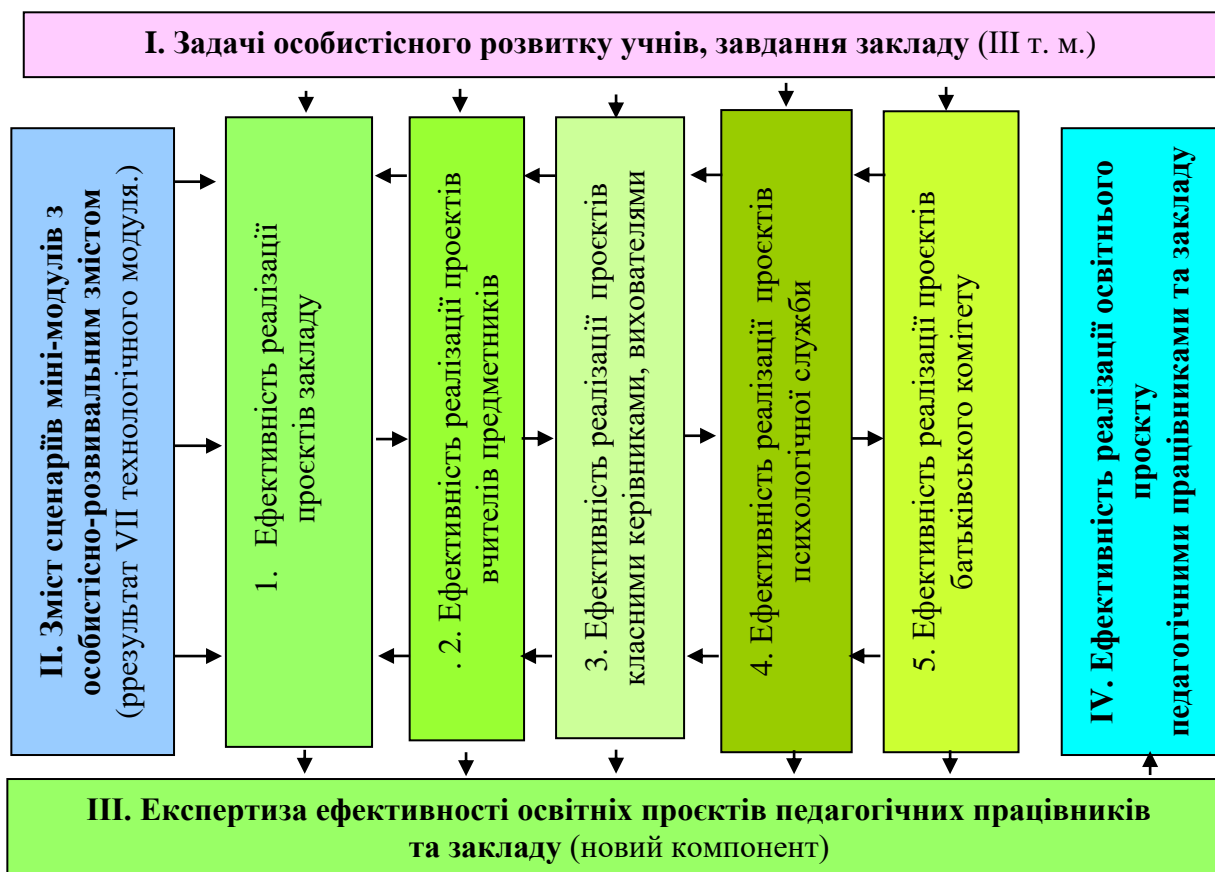

Рис. 8.1. Структурно-компонентна модель експертизи ефективності реалізації проєктів педагогічними працівниками та закладу

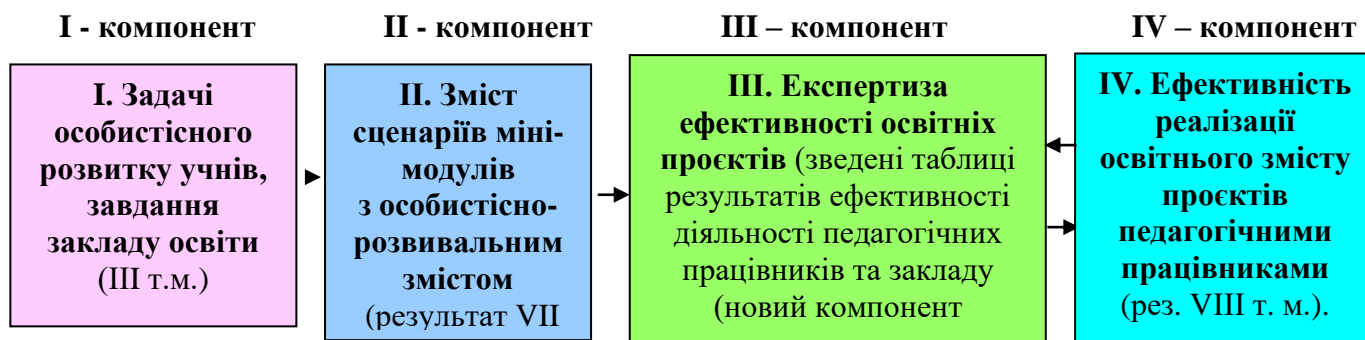

Рис. 8.2. Системоутворюючі елементи технологічного модуля «Реалізація»

Рис. 8.3. Структурні елементи технологічного модуля «Реалізація»

ІХ. Технологічний модуль сервісу «Моніторинг»

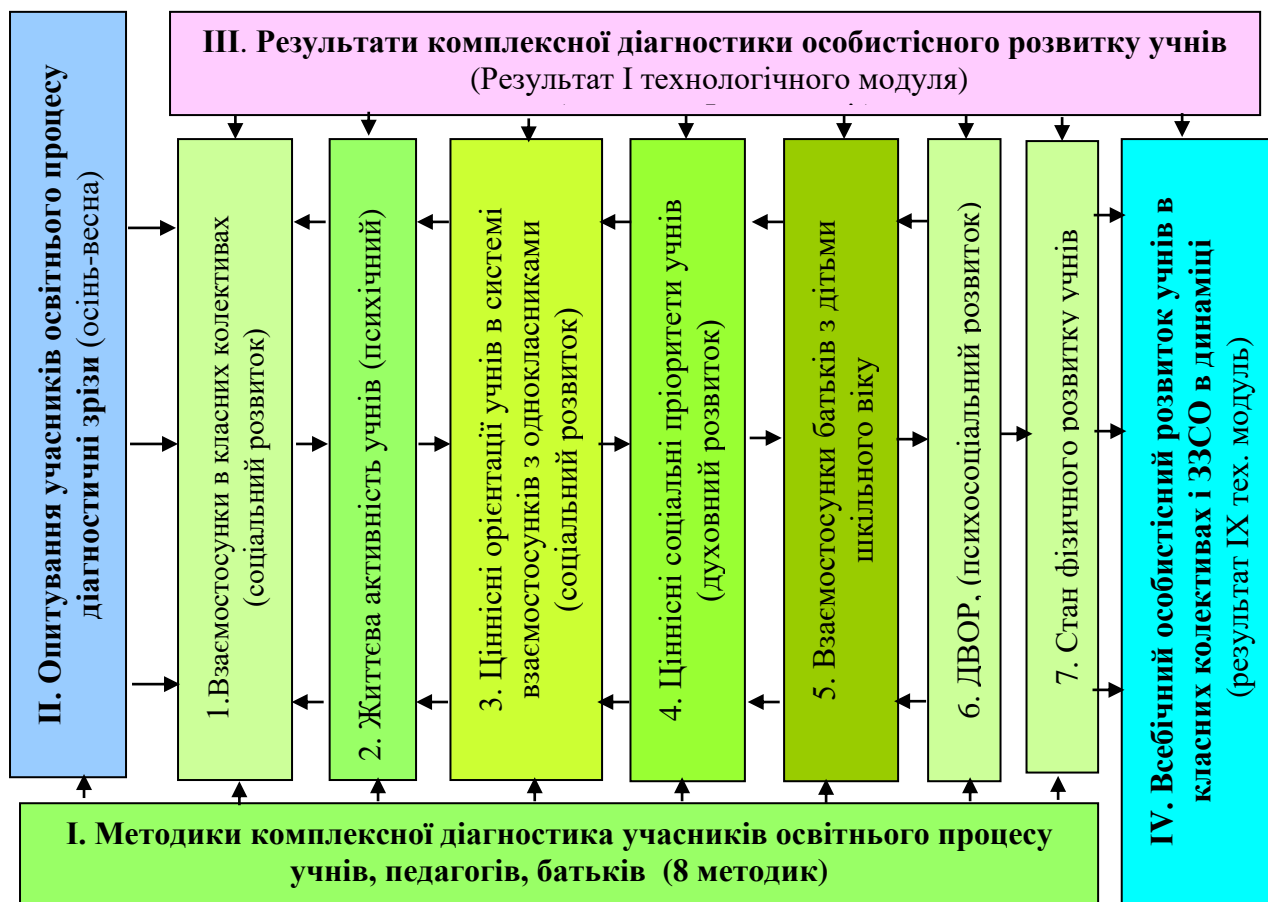

Рис. 9.1. Структурно-компонентна модель моніторингу всебічного особистісного розвитку учнів в класних колективах (групах) та ЗЗСО.

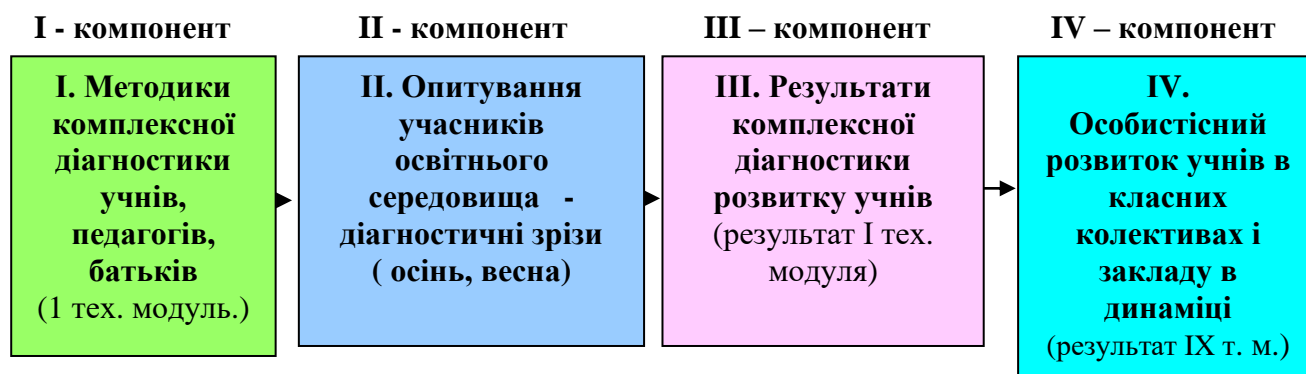

Рис. 9.2. Системоутворюючі елементи технологічного модуля «Моніторинг»

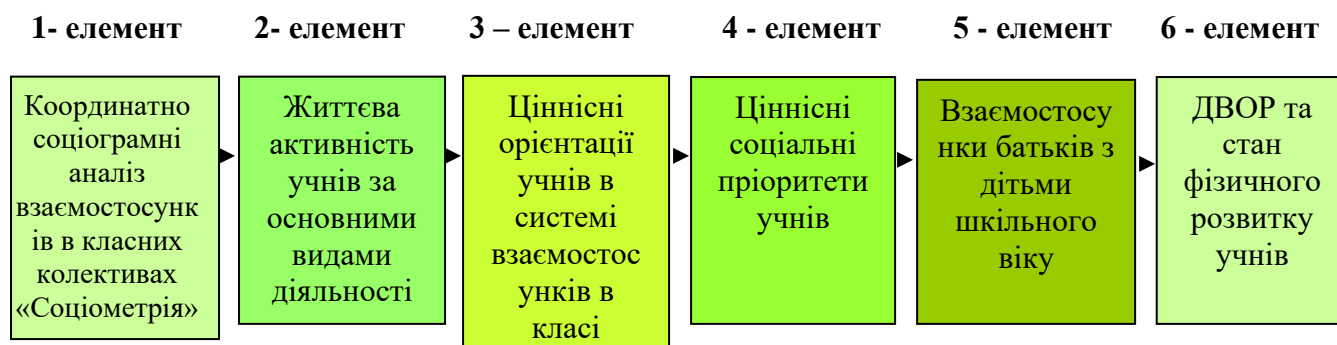

Рис. 9.3. Структурні елементи технологічного модуля «Моніторинг»

МОДЕЛЬ ПРОЄКТУВАННЯ ЗМІСТУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СЕРВІСІ

